

2. Оболенський О.Ю. Проходження державної служби : [навч. посіб.] / О.Ю. Оболенський, В.М. Сороко. – К. : НАДУ, 2008. – 91 с.
3. Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби : Постанова Кабінету Міністрів України від 25 березня 2016 р. № 246 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/246-2016-%D0%BF/paran10#n10>
4. Канавець М. Реформа державної служби у питаннях та відповідях : [практичний посібник для керівників служб управління персоналом] / [М. Канавець, Ю. Лихач, А. Кукуля, І. Рошин, О. Романюк, А. Астапов] ; за заг. ред. К. Вашенка. – К. : Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2016. – 176 с.
5. Про державну службу : Закон України // Відомості Верховної Ради. – 2016. – № 4. – Ст. 43.
6. Оболенський О.Ю. Державна служба : [підручник] / О.Ю. Оболенський. – К. : КНЕУ, 2006. – 472 с.
7. Про затвердження Положення про порядок стажування у державних органах : Постанова Кабінету Міністрів України від 1 грудня 1994 р. № 804 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/804-94-%D0%BF>.
8. Про фінансове забезпечення підготовки і підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування та органів військового управління Збройних Сил : Постанова Кабінету Міністрів України від 14 липня 1999 р. № 1262 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1262-99-%D0%BF/paran44#n44>.
9. Деякі питання професійного навчання державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування : Постанова Кабінету Міністрів України від 13 січня 2016 р. № 19 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/19-2016-%D0%BF>.

УДК 342.9:347.963

ЗАВАДСЬКИЙ С.А.

КООРДИНАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ: ПИТАННЯ СЬОГОДЕННЯ

У статті приділено увагу осмисленню теоретико-методологічних основ здійснення координативної діяльності у контексті реалізації державної антикримінальної та антикорупційної політики, вдосконаленню організаційно-правових засад координації. З'ясовано, що координація діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції є одним із головних пріоритетів у роботі прокурорів усіх рівнів. Особливу увагу приділено дослідженню основних завдань та форм координативної діяльності органів прокуратури з правоохоронними органами у сфері протидії та запобігання корупції.

Ключові слова: органи прокуратури, спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції, корупція, корупційне правопорушення, протидія корупції, запобігання корупції, координація, координативна діяльність.

В статье уделено внимание осмыслению теоретико-методологических основ осуществления координационной деятельности в контексте реализации государственной антикриминальной и антикоррупционной политики, совершенствованию организационно-правовых основ координации. Выяснено, что координация деятельности правоохранительных органов в сфере противодействия преступности и коррупции является одним из главных приоритетов в работе прокуроров всех уровней. Особое внимание уделено исследованию основных задач и форм координационной деятельности органов прокуратуры с правоохранительными органами в сфере противодействия и предотвращения коррупции.

Ключевые слова: органы прокуратуры, специально уполномоченные субъекты в сфере противодействия коррупции, коррупция, коррупционное правонарушение, противодействие коррупции, предотвращение коррупции, координация, координационная деятельность.

© ЗАВАДСЬКИЙ С.А. – аспірант (Харківський національний університет внутрішніх справ)

In the article paid attention to the comprehension of theoretical and methodological bases of realization of coordinating activity in the context of realization of public anticriminal and anticorruption policy, to perfection organizationally of legal principles of co-ordination. It is found out, that co-ordination of activity of law enforcement authorities in the field of counteraction to criminality and corruption is one of main priorities in-process public prosecutors of all levels. The special attention is spared to research of basic tasks and forms of coordinating activity of organs of office of public prosecutor with law enforcement authorities in the field of counteraction and prevention of corruption.

Key words: *organs of office of public prosecutor, specially authorized subjects in the field of counteraction to the corruption, corruption, corruption offence, counteraction to the corruption, prevention of corruption, co-ordination, coordinating activity.*

Вступ. В Україні створено достатні передумови для розбудови ефективного державного механізму запобігання та протидії корупції. Ухвалення останнім часом низки антикорупційних законів стало початком системної реформи з подолання корупції. Реформа включає ухвалення нової антикорупційної стратегії та на її основі законів, що повністю врегульовують ключові сектори антикорупційної діяльності в державі: формування та моніторинг реалізації державної антикорупційної політики, превентивну антикорупційну діяльність, переслідування за корупцію. Окрім того, постає необхідність врегулювання питань, пов'язаних із налагодженням дієвої та ефективної координації щодо запобігання корупції між відповідними суб'єктами, які мають повноваження в зазначеній сфері. Особливої уваги потребує дослідження місця органів прокуратури в системі зазначених суб'єктів та правових підстав здійснення координації з правоохоронними органами щодо запобігання та протидії корупції в Україні.

Стан дослідження. На важливість досліджуваної проблематики щодо координації прокурором діяльності правоохоронних органів у сфері протидії корупції звертали увагу такі вчені: О.М. Бандурка, Є.М. Блажівський, М.М. Бурбика, Л.М. Давиденко, О.В. Джафарова, В.В. Долежан, В.С. Зеленецький, О.Г. Кальман, П.М. Каркач, М.В. Косюта, І.Є. Марочкін, О.С. Проневич, Я.М. Толочко, С.О. Шатрава, М.К. Якимчук. Особливу увагу приділяли осмисленню теоретико-методологічних основ здійснення координаційної діяльності в контексті реалізації державної антикримінальної та антикорупційної політики, вдосконаленню організаційно-правових засад координації.

Постановка завдання. Мета статті – дослідити координаційну діяльність органів прокуратури з питань запобігання та протидії корупції.

Результати дослідження. На законодавчому рівні координація діяльності правоохоронних органів визнана одним із основних напрямів державної політики з питань національної безпеки. Варто вказати, що відповідно до Закону України «Про основи національної безпеки України» реформування правоохоронної системи здійснюється з метою підвищення ефективності її діяльності на основі оптимізації структури, підвищення рівня координації діяльності правоохоронних органів, покращення їх фінансового, матеріально-технічного, організаційно-правового і кадрового забезпечення [1].

Координаційна діяльність органів прокуратури у сфері протидії корупції нами має розглядатися як одна з важливих передумов ефективної протидії, оскільки дає можливість об'єднати зусилля державних органів та налагодити координацію між ними для досягнення найефективніших результатів.

Варто зазначити, що нормативно-правовою основою координаційної діяльності органів прокуратури у сфері протидії корупції сьогодні є: Закон України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 № 1697-VII [2]; певний алгоритм дій координації затверджено спільним наказом Генеральної прокуратури України, МВС України, СБУ, ДПС України, МО України, ДМтС України, Держприкордонслужби, ДПтСУ «Про затвердження Положення про координацію діяльності правоохоронних органів по боротьбі із злочинністю та корупцією» від 26.04.2012 №43/375/166/353/284/241/290/236 [3], який, крім того, визначає основні завдання, принципи та форми координації правоохоронних органів щодо запобігання і протидії злочинності та корупції; наказ Генеральної прокуратури України від 16.01.2013 № 1/Ігн «Про координацію діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції» [4], яким регламентується, що координація діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції є одним із головних пріоритетів у роботі прокурорів усіх рівнів.

У науковій літературі вчені під поняттям «координація» розуміють: 1) спеціальну систему теоретико-методологічних і праксеологічних засад, інтерпретації методів та методик упорядкування й взаємоузгодження організаційно-управлінської діяльності правоохоронних та інших державних і недержавних органів, організацій з метою створення ефективної організаційно-управлінської та правової системи перманентного контролю за криміногенними процесами в суспільстві й превентивної протидії злочинності; 2) методику здійснення функції управління, спрямовану на досягнення основної мети діяльності органів безпеки [5, с. 33].

У свою чергу, В.А. Мозгова у своїй праці дійшла висновку, що координація діяльності правоохоронних органів із протидії злочинності та корупції – це передбачена законом, об'єктивно обу-

мовлена, узгоджена та постійна взаємодія з метою реалізації учасниками правоохоронної діяльності спільних заходів за найбільш пріоритетними напрямками протидії злочинним та корупційним проявам, що здійснюється під організаційним керівництвом відповідного прокурора [6, с. 290].

Водночас О.С. Проневич розуміє координацію діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції як об'єктивно зумовлене, соціально акцептоване і передбачене законом узгодження (упорядкування) прокурором дій державних і недержавних суб'єктів правоохоронної діяльності, які не перебувають у відносинах підпорядкування (субординації), з метою спільної реалізації міжвідомчих організаційних заходів антикримінального характеру, спрямованих на забезпечення безпеки особи, суспільства та держави [7, с. 53].

Таким чином, потрібно констатувати, що на сучасному етапі значення координаційної діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції суттєво зростає, що об'єктивно зумовлено скасуванням в органів прокуратури функції загального нагляду та відсутністю збалансованого державного механізму нагляду за додержанням прав і свобод людини та громадянина, додержанням законів з цих питань органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими та службовими особами [7, с. 57].

Тому координації належить ключова роль у консолідації зусиль правоохоронних органів, забезпеченні узгоджених, цілеспрямованих, спільних дій правоохоронних органів з протидії корупції, зміцнення законності й правопорядку. Належним чином організована координація протидії корупції покликана усунути дублювання повноважень, роз'єднаність, забезпечити ефективне виконання правоохоронними органами завдань у цій сфері, що не передбачає змішування їх функцій, підміну одних органів іншими [8, с. 26].

Звернення до передового європейського і світового досвіду, безумовно, не виступає самоціллю, а спирається на конкретні показники діяльності закордонних структур щодо координації у сфері протидії корупції. У цьому контексті доцільно вказати, що європейський і світовий досвід засвідчує – ефективна антикорупційна стратегія потребує розробки та впровадження комплексу координаційних заходів з метою підвищення взаємодії органів публічної влади на загальнодержавному та регіональному рівнях. І навпаки неузгодженість та розбалансованість державної політики у цій сфері значно ускладнює реалізацію вказаної мети [9].

Так, у Румунії створено Національний центр з вивчення організованої злочинності та корупції. Основне завдання цього центру – узагальнення і обробка даних, отриманих від усіх державних міністерств. У Республіці Індія головною і координуючою ланкою у питаннях протидії корупції є Центральне бюро розслідувань, де функціонує спеціальне антикорупційне управління. Відповідні підрозділи функціонують також і в поліцейських органах Індії. Крім того, проблемами, пов'язаними з корупцією, займається Центральна наглядова комісія, що має в системі державних органів Індії статус самостійної організації. У Франції створена Центральна служба по боротьбі з корупцією, на яку покладено такі важливі функції, як координація діяльності, централізація інформації, потрібної для попередження та виявлення фактів активної та пасивної корупції, зловживання службовим становищем як з боку державних службовців, так і приватних осіб, хабарництва, дій з корисливою метою, а також надання допомоги судовій владі у разі її звернень з приводу подібних фактів. У Словацькій Республіці наглядовим органом за підрозділами по боротьбі з корупцією і організованою злочинністю є Найвищий контрольний комітет при Уряді Словацької Республіки. Міністерство внутрішніх справ та Міністерство фінансів Словацької Республіки започаткували практику негайного інформування Найвищого контрольного комітету стосовно підозрілих банківських операцій. В Естонській Республіці для боротьби з організованою злочинністю та корупцією Урядом Республіки створено декілька комісій, що спираються на координоване співробітництво різних відомств. Зокрема, координація державної антикорупційної політики належить до компетенції Кримінально-превентивної ради. Змістом роботи Кримінально-превентивної ради є комплексна боротьба проти корупції та організованої злочинності, а головною метою її діяльності – попередження злочинів через соціальні програми [9].

Такий досвід координації діяльності по боротьбі із корупцією у вищезазначених країнах свідчить, що успіх протидії цим антисоціальним проявам залежить від системного і комплексного підходу до її організації, вмілого, добре продуманого зосередження сил і засобів та їх спрямування на викриття і припинення найбільш економічно небезпечних протиправних посягань. Певна частка цього досвіду є прийнятною і для України.

Варто наголосити на тому, що визначальним у сучасному розумінні управлінсько-правової природи координації протидії у сфері злочинності та корупції як одного з пріоритетних напрямів діяльності органів прокуратури є такі чинники:

- наявність прокурора як спеціального суб'єкта, наділеного повноваженнями організації і забезпечення конструктивної взаємодії суб'єктів правоохоронної діяльності;
- узгодження дій між адміністративно невідлеглими суб'єктами;
- збереження самостійності кожного суб'єкта в реалізації законодавчо визначених повноважень і неприпустимість інтервенції одного органу у сферу повноважень іншого;

– взаємодія суб'єктів на засадах рівності в ухваленні спільних рішень (внесення пропозицій, розроблення рекомендацій тощо) [7, с. 52].

На підтвердження зазначеному, відповідно до ч. 2 ст. 25 Закону України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 № 1697-VII, Генеральний прокурор України, керівники регіональних та місцевих прокуратур, їх перші заступники та заступники відповідно до розподілу обов'язків, здійснюючи нагляд за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство, координують діяльність правоохоронних органів відповідного рівня у сфері протидії злочинності, що без винятку становить і протидію та запобігання корупції [2].

Крім того, актуальною є необхідність вказати на основні завдання та форми координаційної діяльності органів прокуратури з правоохоронними органами у сфері протидії корупції.

Так, завданнями координації у сфері протидії корупції є: по-перше, визначення основних напрямів запобігання і протидії корупції на основі аналізу її структури, динаміки та прогнозування тенденцій розвитку цього негативного явища; по-друге, розробка, узгодження і виконання спільних заходів, спрямованих на своєчасне виявлення, розкриття, припинення та попередження корупційних проявів, усунення причин та умов, що їм сприяли; по-третє, підготовка пропозицій з удосконалення законодавства, спрямованих на підвищення ефективності правоохоронної діяльності, протидії корупції [3; 4].

Згідно із Законом України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 № 1697-VII координаційні повноваження прокурори здійснюють шляхом проведення спільних нарад, створення міжвідомчих робочих груп, а також проведення узгоджених заходів, здійснення аналітичної діяльності [2].

Вибір форм координації визначається відповідним прокурором з урахуванням пропозицій керівників правоохоронних органів, стану законності, структури й динаміки злочинності та інших чинників, що впливають на ці явища, характеру питань, які можуть бути вирішені за допомогою такої організаційно-правової форми, як координація [10, с. 73].

Особливу увагу варто звернути на організуючу роль прокурора в підготовці та проведенні координаційних нарад, яка полягає в тому, що він: спільно з керівниками інших правоохоронних органів визначає коло питань, які потребують розгляду на нараді; організовує роботу постійно діючої робочої групи з представників правоохоронних органів для підготовки наради; за необхідності особисто керує роботою з підготовки проектів постанов у кожному з питань, що виносяться на розгляд наради; вимагає інформацію, необхідну для проведення наради; скликає нараду та керує її роботою, у тому числі визначає місце, дату й час її проведення, затверджує порядок денний; підбиває підсумки роботи наради; спільно з керівниками інших правоохоронних органів формулює рекомендації до підсумкових документів наради (резолютивної частини постанови); здійснює контроль за виконанням напрацьованих нарадою заходів [11, с. 75].

Водночас можуть використовувати такі форми координації у сфері протидії корупції: видання спільних наказів, вказівок, інформаційних листів та інших документів організаційного та методичного характеру; обмін інформацією з питань стану корупції; розробка і здійснення узгоджених заходів з метою виявлення, припинення та профілактики корупційних діянь, а також усунення причин та умов, що сприяли їх вчиненню; спільні виїзди до регіонів для проведення узгоджених заходів, перевірок і надання допомоги правоохоронним органам на місцях; вивчення позитивного досвіду з питань запобігання і протидії корупції, впровадження його в практичну діяльність правоохоронних органів; взаємне використання можливостей правоохоронних органів для підготовки і навчання кадрів, підвищення їх кваліфікації; проведення спільних семінарів, конференцій та інших навчально-практичних заходів; розробка пропозицій з питань удосконалення правового регулювання запобігання і протидії корупції; спільне ініціювання та проведення наукових досліджень у сфері боротьби із корупцією [3].

Висновки. Отже, тільки від злагодженої діяльності правоохоронних органів можна досягти позитивного результату щодо запобігання вчинення діянь, пов'язаних з корупцією. Водночас основними критеріями оцінки ефективності координаційної діяльності прокурорів в умовах сьогодення є реальний вплив на покращення стану боротьби зі злочинністю та корупцією, підвищення ефективності їх профілактики, захист прав і свобод громадян та інтересів держави від злочинних посягань, у тому числі щодо відшкодування завданих їм збитків.

Таким чином, під координацією діяльності правоохоронних органів із протидії злочинності та корупції треба розуміти передбачену нормами чинного законодавства, об'єктивно обумовлену, узгоджену діяльність прокурора з державними та недержавними інституціями, які не перебувають у відносинах підпорядкування, щодо розробки та впровадження комплексу координаційних заходів з метою підвищення на загальнодержавному та регіональному рівнях антикорупційної політики.

Список використаних джерел:

1. Про основи національної безпеки України : Закон України від 19 червня 2003 р. № 964-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/964-15>.
2. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/1697-18>.

3. Про затвердження Положення про координацію діяльності правоохоронних органів по боротьбі із злочинністю та корупцією : Наказ ГПУ, МВС України, СБУ, ДПС України, МО України, ДМтС України, Держприкордонслужби, ДПтСУ від 26 квітня 2012 р. №43/375/166/353/284/241/290/236 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.customs.com.ua/php/document.php?ISN=55664>.
4. Про координацію діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції : Наказ Генеральної прокуратури України від 16 січня 2013 р. № 1/1гн [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://document.ua/pro-koordinaciju-dijalnosti-pravoohoronnih-organiv-u-sferi-p-doc129347.html>.
5. Махнин В.И. Основы управления в органах безопасности : [учеб.] / В.В. Махнин. – М. : Изд-во Шумилова И.И., 2001. – 183 с.
6. Мозгова В.А. Поняття та рівні координації діяльності правоохоронних органів із протидії злочинності й корупції / В.А. Мозгова // Часопис Київського університету права. – 2013. – № 2. – С. 290–294.
7. Проневич О.С. Координаційна діяльність прокурора: управлінсько-правова природа, легітимізація і проблеми реалізації / О.С. Проневич // Право і Безпека. – 2015. – № 3(58). – С. 51–57.
8. Печенкін І. Координація діяльності з протидії злочинності та корупції як один із пріоритетних напрямів роботи прокурора / І. Печенкін // Віче. – 2015. – № 2. – С. 24–27 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.viche.info.
9. Манжола П. Удосконалення механізмів координації державної політики протидії корупції / П. Манжола [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://old.niss.gov.ua/monitor/July2009/11.htm>.
10. Закон України «Про прокуратуру» : науково-практичний коментар : у 3 кн. / за заг. ред. В. Пшонки, О. Литвака. – К. : Алерта, 2013 – ... – Кн. 1. – 2013. – 336 с.
11. Мудров А. Форми координації діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції / А. Мудров, І. Європіна // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2013. – № 3. – С. 73–78.

УДК 342.951:351.744(477)

ІЛЬНИЦЬКИЙ В.О.

ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗАХОДІВ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Статтю присвячено проблемам адміністративно-процесуальної діяльності органів Національної поліції під час застосування ними поліцейських заходів. Проаналізовано та визначено основні поняття, пов'язані зі застосуванням поліцейських заходів, та здійснено їх тлумачення.

Ключові слова: органи Національної поліції України, поліція, поліцейські заходи, адміністративно-процесуальна діяльність.

Статья посвящена проблемам административно-процессуальной деятельности органов Национальной полиции при применении ими полицейских мер. Проанализированы и определены основные понятия, связанные с применением полицейских мер, и осуществлено их толкования.

Ключевые слова: органы Национальной полиции Украины, полиция, полицейские меры, административно-процессуальная деятельность.

The article is devoted to problems of administrative and procedural activities of the National Police in the application of their police measures. Analyzed and defined the basic concepts related to the application of police measures and made their interpretation.

Key words: Ukraine National Police authorities, police, policing, administrative and procedural activities.

© ІЛЬНИЦЬКИЙ В.О. – аспірант кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого)